

ERDÉLYI TÁJAK, VÁROSOK, FÜRDŐK

Kelet-Magyarország jelentékeny karajának s Erdély északi meg keleti felének vissza-tértével Magyarországnak tájképi szépségeiben nem egyszer csodálatosan bővelkedő, földi kincsekben is gazdag vidékei kerültek vissza, amelyeknek hiányát súlyosan érezte mindeddig az ország gazdasági élete is.

Erdélyről beszélve, nem szabad összezavarnunk a földrajzilag is elkülönített, de közjogilag és történetileg annál inkább különálló keletmagyarországi földsvárat Erdellyel, amint azt állampolitikai szempontból, de még inkább magyarellenes céllal a románok tették, akik térképeiken egyszerűen Erdélybe kebelezték Máramaros, Szatmár, Bihar vármegyék ama részét is, amelyek mindig Magyarország földje voltak, azután Szilágy vármegyét egészen, mint azt már az osztrák abszolutizmus is megtette rövid időre.

Erdély földrajzilag nagyszerűen körülhatárolt terület, amely Magyarországhoz jelentékeny folyóvölgyei útján csatolódik, míg keletre és délre csak magas falak közé szorított hágók vezetnek ki belőle. A Kárpátok keleti láncá majdnem szabályos félkörben, mint egy óriási bástya övezi Erdély felföldjét. Hatalmas sorompóként fekszik északon a Kárpátokhoz tartozó Radnai havasok 2000 méternyire emelkedő lánc, amelyhez a Lápos hegység csatlakozik; nyugatról Magyarország felé pedig a Mészes nyulványai, a hatalmas Bihar-hegység, az Erdélyi Érchegység aranyát, vasat, szenet rejtő törzsoke alkot választóvonalat; de keresztül rajtuk a Szamos, Sebeskörös, főképpen pedig a Maros szétnyúló völgyel tárnak széles utat az anyaországnak. De ezenkívül benn Erdély földjén is a Kárpát-

övvel párvonalasan járó, különböző csoportokat alkotó vulkános hegységek vonulnak északról délnek, nyulványokkal hálózva be a hepe-hupás mezőséget Kolozsvártól keletre, elkerítvén a gyergyói, csíki, háromszéki és barcasági termékeny lapály-medencéket. Legismertebb és regényes részletekben gazdag a Hargita-csoport, Udvarhely vármegye és Csík megye határfala.

Bizonyára lankasztja örömmünket, hogy nem járhatjuk be szabadon és jókedvvel a csak kis darabjában visszaadott, zömével Romániának hagyott Bihar-hegység nagyszerű és különleges barlangokkal dicsekedhető, sok helyütt fenségesen zord tájait, az Érchegység remek zugolyait, katlanait, nem gyönyörködhetünk, mint hajdan, a Detunéta bazaltoszlopaiban, nem velünk osztják gazdagságukat Alsó-Fehér vármegye aranybányái, Hunyad vasérc- és szénbányái, el kell kerülnünk a magyar politikai és művelődési történetben oly nagy szerepet vitt városokat, mint Torda, Gyulafehérvár, Déva, Nagyenyed, Nagyszében, Segesvár, Brassó, amikor ezek közül több majdnem egészen magyar vagy magyar többségű (Szérbent, Segesvárt leszámítva). De kárpótoljuk magunkat a visszanyert fontos és szép városokkal, a nagy erdővel fedett és nem egy helyen szintén gazdag bányákat, azután dús gyógyító ásványvizeket rejtő hegláncokkal és völgyeik hasznos gyönyörűségeivel.

A magyar turistának s a gyógyulást kereső közönségnek csodás gazdagsággal tárja föl tájait és életadó forrásait. A nem csupán pusztaszórakozásból utazók nemzeti szempontból is nagy szolgáltatásokat tehetnek nem csupán a fölkeresett vidékek lakóinak, hanem az egész országnak. Az erdélyi vidékek sűrűbb

meglátogatása, ami az egyeseknek pompás élvezet, ahol a népművészet eredeti alkotásai új benyomásokkal eleveníthetik meg a művészi lelkeket, a magyar állam polgárságának új szellemi és gazdasági megerősödést szerezhet. Erdély keleti sávjának hatalmas rengetegei még sok kiaknázatlan gazdagsággal kecsegtetnek; a néppel való érintkezés a közös műveltségnek, az egységes nemzeti szellem megeremtésének, a magyar állammegszilárdításának hathatós eszköze lesz. A húsz éven át folyó lélekmérgezés eképpen mihamarább elveszti romboló hatását, a közös erővel tovább épített magasabb fokú nemzeti műveltség nem csak kiábrándító, hanem rokonérzést kiváltó hatással lesz az ellenséges szellemenben fölnevelt idegenajkú ifjúságra.

A nagy magyar Alföldről, közvetve tehát Budapestről a nagyváradi—kolozsvári vasút vizs, már Élesdtől, de különösen a barlangjáról híres Révtől fogva a Sebeskörös egyre szűkülő völgyének minduntalan meglepő változatosságú fordulatait követve, a merészebb kanyarulatokat alagutakkal törve át, majd egészen a folyóhoz simulva. Meredek partfalak, lombos lankák peremén csörögve fut a nevével joggal viselő folyó sziklás ágyában. Az országút már Révnél elválik a vasúttól, ezzel csak Bucsnál találkozik, miután átkanyargott az erdélyi határfogalomná vált Királyhágón, amely

nem is olyan magas, mint a mögötte emelkedő erdős kúpok és hegyhátak, de a vasút mellett egyetlen közlekedő vonalat enged át a hegytömegben Kolozsvár felé. Egy kis regényes vizeses meg a homályba vesző szoros Jád völgy titokzatosága, egy magas csúcson a sasfészek Sebes várának romjai gyönyörködteik a rohanó vonat utasainak szemét. Csucsán alul már tágul a völgy, kiérünk arra a fensíkra, amelyen Bányfyhunad város, a népművészetéről híressé lett Kalotaszeg főhelye áll. Most ez is határhely; a közeli Nagy-Kalota már a határon túl esik. Bányfyhunadtól keletre egy hosszabb alagút elhagyása után az Almás völgyén egy félkilométer hosszú, magas viadukton kelünk át, majd bájosan váltakozó, de szelidebb képű tájakat elhagyva, belépünk a Kis-Szamos völgyébe, Kolozsvárra, Erdély fővárosába.

Kolozsvárt már századok óta Erdély valóságos fővárosának tekintették, még akkor is, amikor a fejedelmek székhelye, tehát a hivatalos főváros Gyulafehérvár volt. Sűrűn tartották ott az országgyűléseket a fejedelmek uralma alatt is. A XVIII. században meg éppen a magyar nemzeti életnek legerősebb gócpontja, sőt bizonyos tekintetben újjáteremtője lett, mint az erdélyi magyar főúri világ és a legelőkelőbb tudósok lakóhelye. Az első magyar állandó színház is Kolozsvárott épült föl. Az Erdélyi Múzeum a vidéki mú-

INYENCEKNEK

STEINER

KEKSZ

Flaty a víz volt...
Magis már regem nem állunk